

Написано от Христо Христов
Вторник, 08 Декември 2020 10:32

Сайтът desebg.com публикува интервю със **Сафие Юрдакул** – една от жертвите на [„Възродителния процес“](#)

, която по време на насилствената асимилация в средата на 80-те години на XX век, извършена от тоталитарния режим на БКП е ученичка в началното училище. Нейният баща Алиш Якубов Ахмедов, който по професия е учител, е един от 517-те турци, изолирани без и присъда в [концлагера „Белене“](#) през 1985 г.

Г-жа Сафие Юрдакул е една от първите потърпевши от „възродителния процес“, които [заведоха дела в България и осъдиха прокуратурата за бавно правосъдие](#) и разтакаване вече 30 години на делото срещу виновните висши партийни и държани лица за насилствената смяна на имената на турското малцинство и забрана на обичаите им през 1985 г. Г-жа Юрдакул бе любезна да отговори на въпросите на журналиста Христо Христов. „България е моето родно място, и аз обичам България, независимо от това, което бяхме принудени да преживеем“, казва тя в първо интервю, което е своеобразна изповед за преживяното от нея, както от нейното семейство по време на насилствената акция на тоталитарната комунистическа власт и в годините след това.

Сафие Юрдакул е родена в гр. Разград, България, през 1976 г. През 1989 г. комунистическият режим депортира от НРБ цялото ѝ семейство – баща ѝ, майка ѝ и

Написано от Христо Христов
Вторник, 08 Декември 2020 10:32

двамата ѝ братя. Семейството се установява в Турция, където Сафие Юрдакул продължава учението си в училището от 7 клас. По-късно завършва висше образование в Университета за икономически и административни науки, специалност „Бизнес администрация“, а след магистратура получава образователната степен „Магистър“ по специалността. Работи като финансов съветник и помирител в съда. Омъжена е има двама сина.

Г-жо Юрдакул, не са много хората, пострадали от насилствената смяна на имената на турците по време на комунистическия режим начело с Тодор Живков, които са си потърсили правата си по съдебен път. Какво ви мотивира да заведете дело за забавяне от българската съдебна система на разследването за „възродителния процес“, образувано още през 1990 г.?

– Чувството, което ме мотивира да търся правата си в рамките на действащите закони в България, категорично и определено не е чувството за отмъщение. За да осигурят напредък в наказателното дело, започнато през 1990 г., от 90-те години на XX век до днес много жертви/потърпевши работят за търсене на правата си индивидуално или чрез гражданските организации/асоциации, които са създали. В рамките на законите на България, са подадени молби до всички официални/държавни инстанции в България, с цел осигуряване напредъка на наказателното дело. С подадените молби и петиции е поискана информацията относно развитието и напредъка на делото и законните права на жертвите и пострадалите. Поради липсата на законни права, предоставени на жертвите и пострадалите, в продължение на много години, нарасна безнадеждността и умората на жертвите и пострадалите, възрастта им напредна, като много от тях днес вече не са сред живите.

Тоталитарният комунистически режим, прилагаше до 1989 г. бруталното си потисничество и преследване, не само поради различния етнически произход, но и към стотици хиляди български граждани, които мислеха различно. Бих искала всичките престъпници да бъдат изправени пред съда и да бъдат съдени. Нека да се предприемат стъпки за правно необходими закони по отношение на мрачния период на тоталитарното комунистическа диктатура, оставена да съсипе тази красива страна, и нека да започне да работи един механизъм за разобличаване и престъпленията и справедливото им наказване. За съжаление този съдебен процес за т. нар. възродителен процес, въпреки изминатото дълго време – всече три десетилетия, все още не можа да стартира.

Трябва да се има предвид целия процес на принудителна асимилация от страна на тоталитарния комунистически режим и престъпленията, извършени през периода на етническото прочистване, изцяло в терористичната среда, средната продължителност на човешкия живот и страданията на жертвите на концлагеристите в концлагера „Белене“. 29-годишната продължителност на предварителното разследване/досъдебното производство по делото, по никакъв начин не може да се счита и да се приеме за законосъобразен и разумен.

Ще отбележа, че забавянето на въздаването на правосъдие дълбоко нанасява оцелелите жертви и техните семейства. Мисля, че ако престъпниците не бъдат наказани, за да не се повтори отново вече преживяното, извършените престъпления ще бъдат фактически опростени и, което е още по-важно – престъпниците ще бъдат считани и приети за невинни.

През годините на прехода в България от тоталитарно към демократично общество въпросът за „възродителния процес“ винаги е бил част от дебата за тежкото наследство на комунистическата диктатура. Предполагам вие имате поглед върху този дебат?

– Да, след 1990 г., през която бе започнато наказателното производство, в България се

Написано от Христо Христов
Вторник, 08 Декември 2020 10:32

случиха събития, които ме зарадваха: България стана член на НАТО и ЕС, и постигна напредък в развитието си.

Ние сме следили обществените и политически нагласи за въздаване на правосъдие над комунистическите престъпления. Знаем, че в Закона за обявяване на комунистическия режим за пристъпен от 2000 г. беше признато системното нарушаване на основните човешки права, който тоталитарната власт на БКП „потискаше и цели групи от населението, обособени по политически, социален, религиозен или етнически признак, въпреки че Народна република България още през 1970 г. се присъедини към международни актове по правата на човека“.

Знаем, че от страна на вече бивши премиер-министри и Народното събрание на Република България, бяха направени важни за нас изявления, като например следните:

1. Квалификацията на престъпленията, извършени във връзка с така наречения „възродителен процес“, свързан с характеризирането на престъплението през 1992 г., беше потвърдена от бившия министър-председател на Република България, г-н Филип Димитров, по време на официалното му посещение в Република Турция.

2. На 11 януари 2012 г. 41-то Народно събрание, след близо 30 години от „възродителния процес“, обяви като престъпно деяние насилствената асимилация, прилагана от тоталитарният режим на Българската комунистическа партия (БКП). Бе заявено, че по време на тази проведена кампания, над 360 хиляди граждани от турски произход бяха принудени да се изселят и тази акция, която представлява начинание за етническо прочистване, беше категорично осъдена от българския парламент. Освен това, в становището на Народното събрание, бе отправен призив за незабавно преразглеждане на това наказателно производство, започнато във връзка с кампанията за смяната на имената, и по което не е постигнат напредък.

Законовите промени, отнасящи се до неприключването на наказателното производство в разумен срок, в България влязоха в сила едва през 2012 г.

Развитията, за които споменах по-горе, ме мотивираха да заведа дело за неприключването в разумен срок на наказателното производство по т. нар. дело за „възродителния процес“. Надеждата и вярата, че ще се започне наказателно производство против държавните и партийните ръководители на тоталитарният комунистически режим е другата емоция, която ме мотивираше години наред.

Днешно време ме радват съдебните решения, постановени по делата, заведени поради не разглеждане на делата в разумен срок и забавянето на същите. Тъй като съдебният процес продължава ще се ограничи с коментарите дотук.

Според вас каква е основната причина делото за виновните за насилствената смяна на имената на турското малцинство, образувано от българската прокуратура през 1990 г., да не стигне до съд?

– Мисля, че функционалността или неадекватността на законите в България пречат този процес да се проведе справедливо. Причина за това може да е и във все още не напълно реформираната правна система в България. Но не мога да коментирам повече, тъй като в момента делото все още продължава.

Разкажете какво беше вашето семейство и къде е вашето родно място?

– Родена съм през 1976 г. в град Разград, България. Живеехме в къща, заедно с двамата си братя, майка ми, баща ми и баба ми.

Знам, че за вас е болезнено, но искам да ви върна към спомените от вашето детство. Може ли да споделите какво запазили за времето на акцията на комунистическата партия начело с Тодор Живков за насилствената смяна на имената в средата на 80-те години?

– Искам да отговоря малко по-дълго на този въпрос, защото преживените страдания и събития, поради различния етнически произход, причинени от тоталитарния комунистически режим в България в периода от 1985 г. до 1989 г., са или забравени, или не се знаят много особено от младите поколения. Преживяното от мен е само един пример за това, което са преживели хиляди семейства. Има такива с още по-болезнени спомени, защото този тъмен период помрачи живота на много хора,

Написано от Христо Христов
Вторник, 08 Декември 2020 10:32

причини болки, страдания и смърт.

Както е известно към края на 1984 г. започва кампанията на властта по принудителната промяна на турските имена с български такива. Населените места в родния ми край бяха окупирани от танкове, специални части (барети) и въоръжени представители на властта и се провеждаше акция за принудителна подмяна на имената ни. Установеното от властите положение бе подобно на военно – имаше вечерен час, забрана за придвижване на хората от едно населено място до друго, танкове и въоръжени сили бяха постоянно присъствие.

Написано от Христо Христов
Вторник, 08 Декември 2020 10:32
